

BAYRAMINIZ KUTLU OLSUN (3)

(...dünden devam)

Gönül yapmak hac sevabına bedel

Gönül kırmak kolay ama yapmak çok zordur. Şair “Kırma insan kalbini yapacak ustası yok!” demiş. Hz. Mev-lânâ da aşâ-ğı-daki di-zelerinde gönül yapmanın, binlerce hacetmekten daha mak-bul olduğunu vurgulamıştır:

Dil bedest âver ki hacc-i ekber-est

Ez hezârân Kâbe yek-dil Bihter-est

Kâbe bünyâd-i Halîl-i Âzer-est

Dil nazargâh-i Celîl-i ekber-est

[Gönül yap ki gönül yapmak en büyük hac demektir. Bir gönül binlerce hac'dan iyidir.

Zira Kâbe'yi Hz. İbrahim yapmıştır, sonuçta insan yapısıdır. Oysa gönül her an Allah'ın baktığı yerdir. (Gönlü inciten Hakk'ı incitmiş olur)]

“Erzurumlu İbrahim Hakkı Hazretleri de bu anlamda demiş ki:

Hiç kimseye hor bakma İncitme gönül yıkma

Sen nefsine yan çıkma Mevlâ görelim neyler

Neylese güzel eyler”

Kur’ân’ın ruhundan ilhâm alan büyük Mev-lânâ da tüm insanları bu birliğine ve kardeşliğe çağırmıştır:

Bâzâ bâzâ her çirâ hestî bâzâ Ger kâfir-u gebr-u bot-perestî bâzâ

În dergeh-i mâ dergeh-i nevmîdî nîst Sad-bâr tevbe şikestî bâzâ

Gel, gel, ne olursan ol, gel; kâfir, âteşe tapar, puta tapar da olsan gel;

Bizim bu dergâhımız, umutsuzluk dergâhı değildir. Yüz bin kez tevbeyi bozmuş olsan da gel!

Aynı mânâyı Yunus da şöyle belirtmiş:

Herkesi bir görmeli, benlik dervîşlige sığmaz

Senün ben demeklüğün ma’nâda usûl degül

Bir kapu kullaruna şaşî bakmak yol degül

(Senin "Ben" deyip kendine varlık, üstünlük vermen bu yolun âdâbına uymaz. Aynı kapının kullarına şaşkı bakmak, kullar arasında ayırım yapmak doğru değildir.)

Sen sana yarar isen bu sözden duyar isen

Kancaru bakar isen demegil sen Ol degül

(Nereye bakarsan bak, her yerde O var. Her yerde gördüklerinin O olmadığını söyleme)

Yetmiş iki milletün hem ma'sûku Ol durur

'Âşıkı ma'sûkundan ayırmakluk fal degül

(Yetmiş iki milletin sevgilisi Allah'tır. Seveni Sevgilisinden ayırmak, ayrı görmek uğurlu değildir.)

Küfrünü atar iken îmânun urma sakın

Hırs bizümle düşmandur bilişlidür êl degül

(Küfrünü atmaya çalışırken sakın imanını vurma, onu da yaralama. Dünya tutkusu bizim düşmanımızdır; yabancı değil, tanıdığımız bir düşmandır.)

Müslüman daima ölçülü ve âdil davranmalıdır:

Kur'ân-ı Kerim saldırıyı ve aşırılığı meneder, daima ölçülü ve insafli davranmayı emreder:

"*Yürüyüşünde tutumlu ol (orta yürü, ne çok yavaş, ne de çok çabuk yürü), sesini de kıs (bağırarak konuşma (her konuda ölçülü davran)*

!"

(Lokman: 57/19)

"*Vaktiyle sizi Mescid-i Harâm'dan geri çevirdiklerinden dolayı bir topluma karşı beslediğiniz kin, sizi saldırıya sevk etmesin. İyilik ve takvâ üzerinde yardımlaşın, günâh ve düşmanlık üzerinde yardımlaşmayın; Allah'tan korkun. Çünkü Allah'ın azâbı çetindir.*" (Mâide: 110/2)

"*Ey inananlar, Allah için adâletle şâhidlik edenler olun. Bir topluluğa karşı duyduğunuz kin, sizi adâletten saptırmayın. Âdil davranın, takvâyâ uygun olan budur. Allah yaptıklarınızı haber almaktadır.*" (Mâide: 110/8)

"*Belki Allah sizinle, düşman olduklarınız arasına bir sevgi koyar. Allah kadirdir, bağışlayan, esirgeyendir.*" (Mümtehine: 111/7)

Mümtehine Sûresinin bu yedinci âyetinde Allah'ın, Müslümanlarla düşmanları arasına bir sevgi koyabileceği, mevcut düşmanlığı bir gün dostluğa çevireceği belirtilir; her şeye kadir olan Allah'ın bağışlayan esirgeyen olduğu vurgulanır. Böylece Müslümanlar, düşmanlarına karşı ölçülü olmaya, aşırı düşmanlıktan sakınmaya, adâlet ve insâfa yöneltir.

Gerçekten Allah'ın va'dettiği bu sevgi devri, Mekke'nin fethi ile başlamış, Müslümanların can düşmanı olan Mekke müşrikleri, İslâm'a girerek onlarla kardeş olmuşlar; düşmanlıklar dostluğa, ayrılıklar birliğe çevrilmiştir. *Asâ* Allah'tan bir söz verme ifadesidir. Allah'ın verdiği bu söz, Mekke'nin fethi ile gerçekleşmiştir. Allah her şeyi yapabilir. Gönülleri istediği gibi yöneten Allah, düşmanlıkları dostluğa, kin ve nefretleri sevgi ve kardeşlik duygularına çevirebilir. Bundan dolayı hadiste:

Ahbib ﷻ abîbeke hevnen mâﷻ Fe-‘asâ en yekûne baġﷻ ake yevmen mâ

Ve abġﷻ baġﷻ ake yevmen mâ Fe-‘asâ en yekûne ﷻ abîbeke yevmen mâ

: *Sevdiğini ölçülü sev, bir gün düşmanın olabilir; sevmediğine de ölçülü buğzet, bir gün dostun olabilir!"* (Tirmizî, Birr: 60) buyurulmuştur.

Andığımız âyetler ve hadîsler, Müslümanların, gayri Müslimlerle olan ilişki ve davranışlarını gayet açık bir biçimde ortaya koymaktadır. Kur’ân saldırmayı, düşman olmayanlara düşmanlık etmeyi yasaklamıştır. Müslümanların düşmanları sadece kendilerine saldıran, düşmanlık edenlerdir. Dinleri ne olursa olsun Müslümanlara saldırmayan insanlara haksız yere saldırmak yasaktır. Herkes vicdânî kanâatinde serbesttir. Kur’ân’ın genel prensibi şudur: *"Allah adâlet yapanları sever."*

(Mümtehine: 111/8),

"Allah saldırganları sevmez."

(Bakara: 92/190)

Kur’ân’ın istediği gibi birbirini seven, başkalarının derdiyle dertlenen, dayanışmalı kardeş bir toplum olmak için Asr Suresinde verilen mesajı düşünmeliyiz:

"Rahmân ve Rahîm Allah'ın adıyla. 1- Asra andolsun ki, 2- İnsan ziyandadır. 3- Ancak inanıp iyi işler yapanlar, birbirlerine hakkı tavsiye edenler ve birbirlerine sabrı tavsiye edenler ziyânda değillerdir."

Bu âyetlerde bütün insanların ziyanda oldukları, yalnız ina-nıp yararlı işler yapan, birbirlerine de hakkı ve sabrı öğütleyenlerin ziyanda olmadıkları, Asra yemîn edilerek vurgulanmaktadır.

(devamı yarın..)